

vore bestämdt i fråga om köpeskillingarna för de hemman och lägenheter, hvilkas försäljning egde rum jemlikt kongl. brefvet den 29 maj 1874.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har Riksdagen bifallit.

Stockholm den 13 maj 1889.

Med undersåtlig vördnad.

N:o 52.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 13 maj 1889.
— — — — Andra Kammaren den 13 — —

Riksdagens skrifvelse till Konungen, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående efterskänkande af kronans rätt till vissa danaarf.

(Statsutskottets utlåtanden n:is 15 och 54.)

Till Konungen.

Efter det Riksdagen till behandling förehaft Eders Kongl. Maj:ts särskilda propositioner angående eftergift af kronans rätt till vissa danaarf, får Riksdagen härmed anmäla sina i dessa frågor fattade beslut.

1:o) Enligt hvad af Eders Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen af den 7 december nästlidna år inhämtas, hade, sedan kyrkovaktaren Gustaf Wilhelm Lundberg från lägenheten Hagaberg i Sånga socken af

Färentuna härad och Stockholms län affidit den 19 april 1878, efterlemnande sin hustru, Emma Margareta Charlotta Sandberg, men icke några vid bouppteckningen den 29 i samma månad kända arfvingar, samt några sådana ej heller inom natt och år från dödsfallet sig anmält, kammaradvokatfiskalsembetet, å Eders Kongl. Maj:ts och kronans vägnar, instämt enkan Lundberg till Färentuna häradsrätt med yrkande, att affidne mannens lott i boet måtte förklaras böra såsom danaarf tillfalla kronan, hvilket yrkande häradsrätten i utslag den 3 juli 1888, som vunnit laga kraft, bifallit, jemte det enkan Lundberg förpligtades att för samma lott till kammaradvokatfiskalsembetet redovisa i enlighet med bouppteckningen, som visade en behållning af 433 kronor 7 öre, med tillägg af de medel, som vid dödsfallet inestått å sparbanksbok med ränta derå till lyftningsdagen.

Innan berörda rättegång anhängiggjordes, hade emellertid enkan Lundberg i en till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift af den 9 januari 1888 anhållit, att, då hälften af boets tillgångar måste betraktas såsom danaarf, men sökanden vore i mindre goda omständigheter och dessutom hade en åldrig moder att försörja, Eders Kongl. Maj:t måtte af nåd låta sökanden komma i åtnjutande äfven af den del af boet, som skulle tillfalla kronan; hvarförotom sökanden förmält, att hon vid bouppteckningstillfället bland tillgångarne uteglömt en sparbanksbok, derå funnits insatta omkring 500 kronor. Af bifogade intyg af vederbörande pastorsembeten inhemtades, att sökanden, som vore född år 1834, hade att försörja sin år 1805 födda moder.

I anledning af ansökningen hade utlåtanden afgifvits af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Stockholms län samt kammaradvokatfiskalsembetet, hvilka på de af sökanden anförda skäl och med hänsyn till det för staten obetydliga belopp, som den begärda eftergiften omfattade, tillstyrkt efterskänkande af kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel; varande af kammaradvokatfiskalen, som anført, att, då från boets hela behållning, 933 kronor 7 öre, afdroges sökandens fördel, giftorätt och morgongåfva med tillhoppa 534 kronor 18 öre, danaarfsbeloppet utgjorde 398 kronor 89 öre, sparbanksräntan deri dock ej inberäknad, tillika yrkat, att förbehåll måtte göras om den rätt, honom lagligen tillkomme, och hvilken, vid det förhållande, att den upplupna och än vidare upplöpande sparkasseräntan ej kunde beräknas, samt häradsrättens utslag ej komme till verkställighet, derest ansökningen bifölles, ansåges böra beräknas efter ett jemnadtt belopp af 400 kronor.

Med afseende å hvad sålunda förekommit har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel måtte öfverlätas på sökanden under förbehåll, att den kammaradvokatfiskalen tillkommande provision, beräknad efter ett kapitalbelopp af fyra hundra kronor, blefve af sökanden gulden.

Denna Eders Kongl. Maj:ts framställning har af Riksdagen bifallits.

2:o) Sedan förra vaccinatrisen Magdalena Fischer, hvilken enligt vederbörligt prestbevis allt sedan sin födelse varit bosatt i Umeå, derstädes den 2 mars 1886 aflidit i en ålder af 83 år utan att efterlemnna kända arfvingar, samt kungörelse om dödsfallet varit införd i Post- och Inrikes tidningar utan att inom natt och år derefter andra arfvingar efter den aflidna sig anmält än Hedvig Johanna Carolina Hamnqvist, född Fischer, och Abr. Alfr. Hamnqvist, hvilka dock ej styrkt någon släktskap, hade, enligt hvad i Eders Kongl. Maj:ts proposition till Riksdagen af den 7 december nästlidet år omförmäles, kammaradvokatfiskalsembetet, å Eders Kongl. Maj:ts och kronans vägnar, instämt bemälda Hedvig Johanna Carolina Hamnqvist och Abr. Alfr. Hamnqvist äfvensom stadskassören Gustaf Löf, den sistnämnde i egenskap af god man för boet, till rådstufvurätten i Umeå med yrkande, att qvarlåtenskapen efter Magdalena Fischer måtte, med undantag af 200 kronor, angående hvilket belopp den aflidna i lifstiden genom testamente den 16 maj 1884 särskildt förordnat, förklaras böra såsom danaarf tillfalla kronan.

Under rättegången hade Hedvig Johanna Carolina Hamnqvist och Abr. Alfr. Hamnqvist förmält, att, som de icke kunde styrka sin uppgifna släktskap till den aflidna, de ej hade något att invända emot stämningsspåståendet; hvarefter rådstufvurätten i utslag den 13 september 1888, som vunnit laga kraft, förklarar att med undantag af ofvan omförmälda 200 kronor behållna qvarlåtenskapen efter Magdalena Fischer, uppgående enligt lemnad redovisning, efter afdrag af nyssberörda belopp, till 1,200 kronor, skulle såsom danaarf tillfalla kronan.

Redan innan detta utslag meddelades, hade stadsfullmäktige i Umeå i en genom Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesterbottens län till Eders Kongl. Maj:t insänd skrift af den 19 januari 1888, med framhållande deraf, att stadens förvärfskällor vore mycket inskränkta, anfört, att antalet lärjungar vid stadens folk- och småskolor under de senare åren så ökats, att behöfligt vore att, förutom redan varande folkskolebyggnader, två eller tre byggnader för småskolorna, som nu vore inrymda i staden tillhöriga, för andra ändamål afsedda lokaler, i skilda delar af

staden uppfördes, samt att stadens utgifter, i synnerhet sedan den nyss reparerade kyrkan genom vådeld den 24 december 1887 gått förlorad, blifvit mycket stora i förhållande till stadens förmåga att bära dem, med afseende hvarå och då det under sådana omständigheter skulle varda en god hjälp, om Magdalena Fischers efterlemnade tillgångar äfven kunde få användas till uppförande af omförmälda byggnader, stadsfullmäktige anhållit, att kronans rätt till danaarf efter bemälda aflidna, hvilken under hela sin lefnad vistats i staden Umeå och derstädes utöfvat sitt yrke, måtte till staden öfverlätas;

och hade ej mindre Umeå stads magistrat än äfven Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesterbottens län på de af sökandena anförda skäl tillstyrkt bifall till ansökningen, magistraten med erinran tillika, att staden redan hade att vidkännas betydliga utgifter för beredande af vattenaflopp från en stor del af staden samt motsåge ännu större kostnader för ett nytt elementarläroverkshus med andra behöfliga inrättningar.

I anledning af omförmälda ansökning hade vidare kammaradvokatfiskalsembetet afgifvit infordradt utlåtande, deri embetet förmält, att, ehuru embetet följde den regel att icke tillstyrka bifall till gjorda ansökningar om danaarfs efterskänkande till förmån för kommuner, derest icke något välgörande ändamål till detsammans användande kunde upp gifvas, embetet likväl, då den eldsvåda, som inträffat den 25 juni nästlidet år och till största delen ödelagt staden Umeå, utgjorde ett nog talande skäl för att göra undantag från förenämnda regel, tillstyrkte efterskänkande af kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel; varande der vid förbehåll af kammaradvokatfiskalen framställt om den rätt, som honom lagligen tillkomme.

Med afseende å hvad sålunda förekommit har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen, att kronans rätt till ifrågavarande danaarfsmedel måtte på Umeå stad öfverlätas, under förbehåll att den kammaradvokatfiskalen tillkommande provision af staden gäldades och att staden för framtiden afstode från den ersättning för förlorad tullfrihet, som med årligt belopp af fyratiosex kronor 12 öre från statsverket till staden utginge.

Riksdagen, som vidhåller den vid flera tillfällen förut uttalade åsigten om önskvärdheten deraf, att de anslag, som vissa städer uppbära i ersättning för förlorade tullfriheter, må komma att upphöra, samt anser lämpligt att de inom samma städer förekommande danaarfsmedel varda för

sådant ändamål använda, har alltså bifallit hvad Eders Kongl. Maj:t i förevarande hänseende föreslagit.

3:o. Enligt hvad en utaf Eders Kongl. Maj:t den 8 nästlidne mars aflåten proposition inhemtas, hade andre landtmätaren Anders Sahlins enka Anna Sahlin, född Söderberg, aflidit den 20 mars 1868, efterlemnande såsom sterbhusdelegare en son, sjömannen Robert Sahlin, som vistades å utrikes ort, samt en dotter, snickaren Anton Svanbergs enka, Ulrika Andrietta Svanberg, hvilka båda, jemlikt af enkan Sahlin upprättadt testamente, jemte andra deri namngifna personer tillerkänts viss andel af hennes qvarlåtenskap.

Som bemålde Robert Sahlin icke under längre tid låtit sig afhöra, förklarade rådstufvurätten i Sundsvall, på ansökan af enkan Svanberg, genom beslut den 26 maj 1885, att Sahlin skulle för död anses. Instrumentet öfver den efter honom den 25 juni 1886 förrättade bouppteckning upplyste, att han såsom enda arfvinge efterlemnadt »halfsystem» enkan Svanberg, hvilken uppgifvit boet, afvensom att tillgångarne deruti utgjordes af Robert Sahlins arfs- och testamentsmedel efter sin förenämnda moder, 1,000 kronor, jemte derå upplupen 5 procent ränta under 10 år eller 500 kronor.

På förekommen anledning hade kammaradvokatfiskalsembetet å Eders Kongl. Maj:ts och kronans vägnar instämt enkan Svanberg och länsmanen Axel Rydin i Sala, den sistnämnde såsom god man för Robert Sahlin, till rådstufvurätten i Sundsvall, med yrkande att Sahlins qvarlåtenskap måtte förklaras som danaarf. Genom utslag den 1 oktober 1888, som vunnit laga kraft, hade rådstufvurätten förklarat att, enär, efter det Robert Sahlin blifvit för död förklarad, någon laglig arfvinge efter honom icke inom natt och år sig anmält, samt enkan Svanberg, såsom af oäkta börd, icke egde någon rätt till arf efter Robert Sahlin eller på grund af åberopadt testamente kunde anses vara berättigad att träda i hans ställe såsom testamentstagare till ifrågavarande medel, qvarlåtenskapen efter Robert Sahlin borde såsom danaarf tillfalla kronan, hvarjemte Rydin ålades att till kammaradvokatfiskalsembetet för medlen i laga ordning redovisa.

Af de utaf Rydin för sådant ändamål åberopade samt i öfrigt förettedda handlingar inhemtades, att Robert Sahlins laglott i boet efter sin bemälda moder rätteligen utgjort 1,639 kronor 63 öre; att i följd af Robert Sahlins förutvarande gode man, grufingeniören A. M. Gullbrands sons försummelse att medelst klander af det utaf enkan Sahlin upprättade

testamente tillvinna Robert Sahlin hans fulla laglott, enkan Svanberg med stöd af samma testamente af enkan Sahlins qvarlåtenskap lyft 639 kronor 63 öre mer än henne lagligen bort tillkomma; samt att, sedan Rydin för Robert Sahlins räkning ur Gullbrandssons konkursbo uppburit den Robert Sahlin tilldömda arfslotten oafkortad jemte ränta med tillhoppa 2,480 kronor 46 öre, Rydin den 13 december 1888 behörigen redovisat ifrågavarande danaarfsmedel med 3,413 kronor 54 öre, som, efter afdrag af den kammaradvokatfiskalen tillkommande aktoratsprovision, med 3,072 kronor 19 öre inlevererats till statskontoret.

Innan omförmälda rättegång mot enkan Svanberg och länsinannen Rydin af kammaradvokatfiskalsembetet anhängiggjordes, hade enkan Svanberg uti en till Eders Kongl. Maj:t ingifven skrift af den 3 februari 1888, med förmälan, att, då hon hos bemälda Rydin sökt att få lyfta henne tillkommande arfsmedel efter Robert Sahlin, Rydin vägrat att till henne utlemna desamma, enär hon såsom född före enkan Sahlins äktenskap vore oäkta dotter till denna, anhållit, att, då vid sådant förhållande ifrågavarande medel skulle såsom danaarf tillfalla kronan, sökanden, som vore medellös, måtte komma i åtnjutande af kronans rätt till danaarf efter Robert Sahlin, hvilkens enda tillgångar enligt sökandens uppgift utgjordes af hans modernearf, 1,000 kronor, jemte ränta. Af bifogadt intyg af vederbörande pastorsembete bekräftades sökandens uppgift, att hon, som är född den 14 april 1816, vore medellös.

I anledning af berörda ansökning hade utlåtanden afgifvits dels af Eders Kongl. Maj:ts befallningshafvande i Vesternorrlands län, som på de af sökanden anförda skäl tillstyrkt bifall till framställningen, dels ock af kammaradvokatfiskalsembetet, som dervid anført, att, då sökanden, på sätt här ofvan angifvits, af enkan Sahlins qvarlåtenskap lyft 639 kronor 63 öre utöfver hvad henne lagligen bort tillkomma, samt ifrågavarande ansökning endast afsåge, att sökanden måtte få åtnjuta kronans rätt till den qvarlåtenskap efter sökandens för död förklarade halfbroder, som härflutit från de 1,000 kronor, honom tillfallit enligt moderns testamente, och hvilket belopp med ränta upptoges i den efter honom upprättade bouppteckning, den summa, som kunde ifrågakomma att efterskänkas till förmån för sökanden, borde inskränkas till ett belopp, som stode i samma förhållande till hela behållna danaarfvret, som det Robert Sahlin i testamentet tillagda och af Gullbrandsson lyftade kapital 1,000 kronor stode till det af Rydin i Gullbrandssons konkurs lyftade kapitalbelopp 1,639 kronor 63 öre; med afseende hvarå kammaradvokatfiskalsembetet i be-

traktande af sökandens naturliga släktskap med Robert Sahlin och hennes styrkta medellöshet hemställt, att sökanden måtte af ifrågavarande danaarfsmedel erhålla ett belopp af 1,873 kronor 71 öre.

Med afseende å hvad sålunda i ärendet förekommit har Eders Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att medgifva, att af ifrågavarande danaarfsmedel måtte enkan Svanberg tilldelas ett belopp af 1,873 kronor 71 öre.

Jemväl denna Eders Kongl. Maj:ts framställning är af Riksdagen bifallen.

Stockholm den 13 maj 1889.

Med undersåtlig vörndnad.
